

2019-09-11

Bilaga 1

Kommuners kamerabevakning på platser dit allmänheten har tillträde

Sammanfattning av praxis från domstol och Datainspektionen enligt nya kamerabevakningslagen (KBL) och dataskyddsförordningen.

Exempel på platser som kommuner har fått tillstånd att bevaka enligt KBL

Allmänna parkeringsplatser, trottoarer, passager i samband med stationsområde, torg.

Angivna ändamål/syften/skäl bakom kamerabevakningen

Vanligt förekommande skäl till att vilja kamerabevaka: brottsutsatta platser t.ex. upprepade stöldur bilar, våldsbrott, narkotikaöverlåtelse. Angivna syften(ändamål) med kamerabevakningen har varit förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet samt trygghetsskapande åtgärd.

Exempel på angivna alternativa trygghetshöjande insatser innan man fattat beslut om att ansöka om kamerabevakning

Väktarbevakning, slyröjning samt förbättrad belysning, inventering och förbättring av belysning i området, samverkansaktiviteter, trygghetsvårdar.

Behov- och intresseavvägning

I samband med ansökningsprocess görs alltid en behov- och intresseavvägning där sökandens behov av att kamerabevaka ställs mot enskildas integritetsintresse (dvs ej bli bevakade). Nedan finns en sammanställning med exempel på vilka faktorer som beaktats i praxis i avvägningen:

Typ av kamerabevakning

Kamerabevakning med inspelning, anses göra större integritetsintrång än realtidsspelning. Ljudupptagning anses göra ett större intrång än bara bildupptagning. Utifrån principen om uppgiftsminimering behöver man bedöma vilken typ av bevakning som man har behov att genomföra.

Kommunens angivna behov

Typen av brottslighet tycks påverka bedömningen av behovet av bevakningens omfattning. Våldsbrott och överlåtelse av narkotika väger tyngre än t.ex. klotter och bruk/innehav av narkotika.

Datainspektionen/domstolar tycks i behovsprövningen lägga vikt vid om kommunen kan visa att återkommande brottslighet ägt rum på den plats man avser att bevaka. Kommuner har t.ex. redovisat statistik, eller sammanställningar, förteckningar eller incidentrapporter. T.ex. ”framgått att det mellan perioden 15 januari 2016 och 3 juni 2018 anmälts 112 brott. Av dessa anmälningar avsåg bl.a. 49 stycken klotter, åtta stycken olaga hot, åtta stycken misshandel, två stycken skadegörelse genom brand, två stycken narkotikaöverlåtelse, 22 stycken innehav eller bruk av narkotika, tre stycken rån samt en anmälan avseende försök till mord eller dråp med användning av skjutvapen.”

Observera dock att det i förarbetena till KBL (prop. 2017/18:231 s. 143) uttalas bl.a. följande om begreppet brottsutsatt plats. Med en brottsutsatt plats menas en plats där det finns problem med brottslighet. Det behöver inte visas att det finns påtagliga problem med brottslighet just inom ett tänkt upptagningsområde för kamerabevakningen. Det räcker således att visa att det finns problem med brottslighet på ett torg, en gågata eller inom ett stationsområde, även om ansökan om tillstånd till kamerabevakning bara avser en mindre del av torget, gågatan eller stationsområdet.

Brottslighet längre bak i tiden tycks väga mindre tungt (brott begått 2016 ansökan gjorts 2018) och har enligt Datainspektionen inte ansetts ge ett berättigat intresse att kamerabevaka.

Tiden för kamerabevakningen

Kommuner har med statistik kunnat visa att brott begås på platsen under dygnets alla timmar, och under vilka timmar flest brott

begås. I de fall kommuner som har kunnat visa att brottslighet förekommer dygnet runt tycks hänsyn tas till behovet att bevaka dygnet-runt. När kommunen endast kunnat visa att brottslighet till största del förekommer vid vissa tider på dygnet, har dygnet-runt bevakning inte medgetts.

Kamerabevakningens omfattning

Det har bedömts vara viktigt att kunna tydliggöra förutsättningarna för kamerabevakningen, t.ex. ej ansetts vara förutsebart att endast ange att kamerabevakning kommer att ske vid "stora folksamlingar" eller "högt ljud". T.ex. har en kommun ej angett decibelantal som kan vara utlösande faktor till att ljudinspelning påbörjas. Därigenom har det ansetts oklart hur stor omfattning kamerabevakningen kommer var.

Platsen för kamerabevakningen

Bostadsområden anses ha ett högt integritetsintresse då människor rör sig i området dygnet runt. Observera att avvägning görs vilket innebär att det ändå kan innebära att kamerabevakning tillåts om behovet att bevaka väger tyngre. Integritetsintresset har bedömts som lågt när det gäller kamerabevakning som avser plats där personer normalt vistas kortvarigt (parkering), medan kamerabevakning som kommer beröra en stor mängd personer ur en till viss del obestämd krets, har medfört att integritetsintresset som utgångspunkt bedömts vara högt. Exempel på sådana platser har t.ex. ansetts vara centralt beläget område med busshållplatser, parkeringsytor, in- och utgång mot stationsområde, trottoarer utanför butiker/kontorslokaler, del av körbana samt gångstråk. Området är centralt beläget och besöks av besökare till allaktivitetshus och skola, besökare till butiker/kontor, anställda vid kontor, elever vid intilliggande skolbyggnad samt resenärer till buss eller pendeltåg.

En plats som besöks av många i rekreationssyfte bedöms ha ett mycket tungt integritetsintresse. Entrén till ett kyrkorum är en plats där integritetsintresset gör sig starkt gällande och att det gäller särskilt i förhållande till människor som besöker kyrkan för att utöva sin religion (se RÅ 2005 ref. 18). Om bevakningen är till för att skydda de som är föremål för bevakningen anses försvaga integritetsintrånget något (RÅ 2001 ref 39).

Kamerautrustning

Det är obligatoriskt att tydligt ange vilken typ av kamerautrustning som avses användas. T.ex. ej ansetts tillräckligt tydligt att ange att kamerorna är fasta med 3-9 mm zoom samt att de ska sitta 8 m över marken.

Parisa Maleki Nordin
Dataskyddsombud